

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

KARLU MARKSU

* 5. V. 1818

† 14. III. 1883

**Velikemu učitelju
ob 40 letnici
njegove smrti.**

Štirideset let, odkar si zatislil oči,
ki so videle solze in pōtna čela trpinov,
odkar je Parka prestrigla nit tvojih misli,
ki so šle od severa k jugu, od vzhoda na zapad,
bl dile med živimi sencami v temnem podzemlju,
v tvornicah, plavžih, v šumu, dimu in sajah,
kjer ne ločiš človeka — težaka od jekla na stroju,
kjer je pekel na zemlji in kuje kovač — proletarec
iz stoletja v stoletje raj pijavkam — buržujem.

Ti si gledal in videl, mislil, spoznal in povedal,
kdo drži življenje na svojih utrjenih plečih,
kdo je jetnik v okovih lažnjive kulture
in mu p kazal pot, ki vodi iz robstva v svobodo.
Zato si bil preganjan, teptali so tvoje ideje,
smejali so se, kakor se opica smeje,
če ji pokažeš v zrcalu njen pristni obraz
češ, motiš se, lažeš, ne veš, to nisem jaz.

Legel si v zemljo — mačeho. Kje je tvoj spomenik?
Kdo je glasnik, ki oznanja tvoj spomin?
Mar je to mati, žena, sestra, brat, hči ali sin,

ki si mu bil v življenju opora, branik?
Ali so trume bogatih v svili in zlatu,
mož učenih — kometov svobodne kulture
z zvezdo na prsih in bisernim križem na vratu,
ki jim rode tisočake delavne ure?

Ne, učitelj! Tvoj spomin ni jeklo in bron;
imena »Marks« ni nihče obesil na veliki zvon,
na grob ti narod ni sopal nobenega cvetja
— saj ga nisi učil, naj sovraži, ubija in služi —
k nogam dobil si kamen sovraštva, k glavi prokletja.
In vendar živiš in vendar si dan za dnem večji.
V Ameriki, Afriki, Kanadi, Indiji in Evropi,
v zemlji, na nji, v zraku, na morskih valovih —
kamor pogledaš, kamor človeška noga prestopi
povsod tvoj spomin trpina s trpinom družji.
Lazijo kakor črvi tvoji učenci po zemlji,
čutijo, da si med njimi, pa te še niso spoznali.
Toda nekoč bo premagana noč; napočil bo dan
ko ne bodo ljudje več človeške krvi sesali,
ker bo stopil med nje tvoj duh — titan.

KARL MARKS.

V sredo 14. t. m. praznuje svetovni proletariat 40letnico smrti svojega prvega in največjega učitelja, moža, čigar zaslug bo v pravi luči pokazala in ocenila šele bodočnost. Karl Marks se je rodil 5. maja 1818. leta v mestu Trier na Nemškem. Njegov oče je bil advokat. Študiral je v Bonnu in Berlinu pravo, zgodovino in filozofijo. Že v zgodnji mladosti se je začel zanimati za politiko. Sodeloval je pri liberalnem listu »Rheinische Zeitung«, postal pozneje njegov urednik, toda tedanje politične razmere so bile krive, da je moral list pod njegovim vodstvom kmalu zatisniti oči. Ker je mladi Marks čutil, da v Nemčiji tla za njegovo delovanje niso primerna, se je preselil v Pariz, kjer je začel izdajati 1844. leta strogo socialistično glasilo »Vorwärts«. Poleg politike pa se je pridno bavil tudi z znanostjo. V Parizu je izdal »Uvod h kritiki Hegelove filozofije« in »Sveta družina ali kritika kritične kritike«, ki je bila naperjena proti Brunu Baueru in njegovi knjigi »Ideja komunizma kot ideja novega svetovnega položaja«. Seveda tudi francoska vlada in buržuazija ni bila zadovoljna s človekom, ki je začel znanstvenim potom preiskovati notranjost človeške družbe. Zato so ga izgnali iz države in bil je prisiljen iskati zavetišča v Belgiji. Napotil se je v Brüssel, kjer je spoznal drugega velikega proletarskega misleca Engelsa. Skupno sta začela praktično agitacijo, širila sta nove ideje po celi Evropi, bila sta prva pionirja mednarodne proletarske solidarnosti. Marks je bil kmalu izvoljen za predsednika nemške sekcije v mednarodni demokratični zvezi, pozneje pa je postal tudi član tajne »Zveze pravičnih«. Približalo se je 1848. leto, ki je v proletarskem gibanju mejnik, začetek idejne revolucije v Evropi. Marks in Engels, ki sta z nestrpnostjo pričakovala, kdaj se bodo zganile zatirane in izkoriščane mase, sta bila pripravljena za slučaj revolucije in sprejela velike dogodke s »komunističnim manifestom«, ki je zrcalo materialističnega razvoja človeštva in obenem strogo načrtan socialistični program. Seveda zaželjenega uspeha apostola proletariata nista dosegla, revolucionarno gi-

banje je zašlo na kriva pota, vstali so po vseh državah škarioti, ki so za drag denar prodajali svoje duše in usodo nezavednih mas. Svoboda je bila pokopana, resnica poteptana, njeni oznanjevalci so bili prisiljeni bežati na vse strani. V Evropi je zavladovala stara laž, gnili bogovi so hodili zmagovito iz dežele v deželo. Toda Marks ni obupal. Kot poglavar tajne zveze je hotel odpotovati iz Belgije v Pariz, med potjo pa je bil aretiran in nasilno odpeljan v Nemčijo. Ko je izbruhnila revolucija tudi v Nemčiji, je šel v Köln, začel izdajati »Neue Rheinische Zeitung« in stopil na čelo revolucionarnega pokreta v porenskih krajih. Pa tudi tu mu niso dali miru. Roka črne reakcije je segla po njem, bil je zopet izgnan. Odšel je najprej na Badensko, pozneje pa v Pariz. Od tu ga je pregnal nenasitni kapitalizem v London, kjer je ostal do svoje smrti 14. marca 1883. leta.

Tu, kjer je našel, kakor preganjana zver, vsaj telesni mir, se je posvetil Marks z vso vmeno znanstvenemu in političnemu delovanju. Kruta usoda in neprestano zasledovanje je bila zanj bogata šola, iz katere je prišel utrjen zakaljen in trezen misleč mož, odločen sovražnik vladajočih razmer in iskren prijatelj vseh trpinov. Tu v Londonu je marljivo agitiral med begunci iz vseh evropskih držav, dopisoval je za ameriške liste in 1852. leta je izdal brošuro »18. brumaire Louis-a Bonaparta«. V tem delu opisuje zadnje dejanje francoske revolucije in naglašá nedogledne posledice znamenitega dogodka v zgodovini francoskega proletariata — zmage reakcije nad revolucijo. 9. november 1799. leta, ko je Napoleon strmoglavil direktorij in postal prvi konzul, pomeni za francoski in mednarodni proletariat grob, kjer je počivala njegova svoboda do najnovejšega časa. Malo pozneje sta izšla še dva Marksova spisa: »Razkritja o komunističnem procesu v Kölnu« in »H kritiki politične ekonomije«. Po njegovi iniciativi je bila ustanovljena 1864. leta v Londonu mednarodna delavska zveza, takojimenovana I. internacionala, ki jo je vodil Marks šest let. Njegovo glavno in za proletarski pokret najvažnejše delo je »Kapital«. »Kritika politične ekonomije«, ki je prvi del te obširne knjige, je izšla 1867. leta. V tem delu

razlaga Marks svoje temeljne nazore o družabnem življenju in kritizira obstoječe razmere, kapitalistično proizvajanje in njegove posledice. Osem let pozneje je izšel drugi del »Kapitala« pod imenom »Cirkulacijski proces kapitala«, zadnji del, »Skupni proces kapitalističnega proizvajanja« pa je zagledal luč sveta 1894. leta. Največji učenjaki niso do sedaj povedali o tem njegovem delu v pogledu nedostatkov nič drugega kakor da je najvažnejše znanstveno socialistično delo, ki pa po njih mnenju vendar nima tolikega pomena, kolikor ga cenijo Marksovi učenci.

To bi bilo v glavnih potezah povedano življenje in naslovi nesmrtnih del moža, čigar ime mora biti sveto slehernemu poštenemu in zavednemu duševnemu ali ročnemu delavcu. Kaj je Marks in kakšen pomen ima pojav tega človeka v svetovni zgodovini? Vsak narod ima svoje velike sinove. Če vzamemo v roke zgodovino človeštva, najdemo imena, ki so zapisana z debelimi zlatimi črkami. Značilno pri teh imenih je to, da so jih nosili možje, ki so bili sicer generali, ki so mnogo delali in mislili, toda če odštejemo strogo znanstvene moči, kakor so kemiki, tehniki, zdravniki itd., vidimo, da so vsi drugi ljudje, ki so s svojim nenavadnim umom koristili samo neznatnemu delu človeštva samo mogotcem in bogatinom, za preprosto ljudstvo, za milijone sužnjev pa je bilo njihovo delo ali brez pomena ali pa v škodo. Kaj je storil za rimskega plebejca Cezar ali Neron, kakšno korist je imel francoski kmet ali delavec od Napoleonovih zmag, kam je pripeljal nemški narod Bismarck? In celo imena Shakespeara, Danteja, Goetheja ali Milтона, Voltaira, Ibsena itd., so trpinu, ki orje zemljo ali koplje rudo, po duhu popolnoma tuja. Lepo so opevali ti možje najrazličnejše bogove in boginje, posegali so v življenje in kakor kipar ustvarjali podobe človeških misli in strasti, toda vse to je namenjeno le vrhovom človeške družbe. le onim srečnim vejicam, ki jih obsejajo solnčni žarki, ogromne narodne mase pa teh ljudi niso in ne bodo mogle razumeti. Odprite njihova dela in srečali boste siromake, ki jih vlačijo po gledaliških odrih in romanih, ki jih njihovi junaki trpinčijo in zaničujejo, toda zakaj je tako, zakaj

Genij proletariata.

Tisto leto se rojenice niso zmotile.

Pomlad je trkala na vrata, v gorah in dolinah je pretakala ledena zima obilne solze, jelke in smreke so stresale s svojih košatih vej snežno odejo, potoki so se vili kakor srebrne niti med skalami, stekali so se v podnožju gora v mogočne reke in valili motne valove v naročje temno sinjega morja. Z visokih planin pa so lezli v nižavo kakor potuhnjene pošasti ledeni plazovi in podirali na svoji triumfalni poti vse, kar se ni uklonilo neobzdrani sili. Zemlja je bila kakor mlada v poročni noči. Pod belim pajčolanom je drhtelo njeno omamljeno telo, ženin — ognjeno solnce v neskončnem vsemirju, je pošiljal svoji nevesti goreče pozdrave, poljubljal je strastno njeno razgaljena prsa, razprostiral svoje nevidne roke in rahlo božal z zlatimi prsti plodoželjno mater-dojilko vsega življenja. V zlati kolesnici se je vozila po zemlji pomlad. Starka zima je pomigala s suho brado, upognila je svojo mršavo postavo in bežala pred zmagovalko na sever in jug.

Mesto Trier je čutilo zmago dobrih duhov. Okna in vrata so se odpirala, po

ulicah so drvelj otroci, z radostnim vrisčem so gazili zadnje ostanke snežene plasti, z drobnimi ročicami so grabili kepe umazanega ledu in jih metali v vrtinec temno-rjave reke, ki je objemala svoj plen in ga nosila veselo mimo palač in zakajenih tvornic. Povsod je kipelo in drhtelo novo življenje, povsod se je razlegal smeh in živahna, razposajena govorica. Le pri Markovih je vladal mir. Vrata so bila zaprta, okna zastrta, pomlad je hodila mimo, gledala je začudeno, vzpela se po steni, potrkala na okno, pa vse zaman. Na belni poprskani postelji je ležala mati. Lice so ji razjedale težke muke, iz oči pa ji je odseval mir in blaženstvo. Pod srcem je čutila drugo, dvojno življenje, sad njenega telesa je dozoreval, nestrno je pričakovala, kdaj stori priroda veliko čudo. Ura za uro je kapala v večnost.

Noč. Mati spi. V kotu brli slabotna luč. Od stropa, iz tal, skozi stene prihajajo belo oblečene žene. Kakor duhovi se plazijo neslišno mimo postelje, zbirajo se ob vzglavju speče matere in ji gledajo v blede lice. Rojenice so. Prišle so, da sprejmo iz materinega telesa mlado bitje, da pošljejo v življenje novega človeka. Pogovarjajo se tiho, šepetaje, da bi glas ne prodramil matere.

Prva rojenica: Sestrice! Človek prihaja na svet. Še nekaj trenutkov, pa bomo držale na rokah majhno telesce, kal bodočega človeka. Kam naj posadimo to zrno kje so plodovita tla, da požene iz njih močno, zdravo deblo? Kakšena naj bo njegova usoda? Vojskovodja, državnik, učenjak ali kmet, delavec, postopač, zločinec? V naših rokah leži rešitev. Jaz pravim: naj bo učenjak. Odkrival bo človeštvu nove svetove, krotil bo s svojim umom vodo in zrak, obrzdal bo naravo, da služi in pomaga človeku.

Druga rojenica: Vojskovodja naj bo. Vodil bo vojsko na tuje narode, vračal se bo z bojnega polja z bogatim plenom in domovina bo ponosna na svojega sina.

Tretja rojenica: Ne, sestrice! Državnik naj bo. Kakor palek bo preprežal s svojo mrežo narode, določil bo vsakemu svoj hlev in svojega pastirja, da se ne spoznajo med seboj in ne porušijo nevidnega plota ki jih loči.

Četrta rojenica: Meni se pa zdi, da bo najbolj srečen, če bo kmet. Oral bo svojo zemljo, redil živino in vihar življenja bo šel mimo njega. Dovolj je učenjakov — ljudje so začeli tekmovali z večnimi zakoni narode, ki se maščue nad njimi in zatira človeški rod. Dovolj je voskovo-

mora revež samo trpeti in bogatin uživati, in kako bi bilo treba urediti človeško družbo, da bi vsi ljudje brez izjeme imeli človeku primerno življenje, o tem ni črhnil do danes še noben učenjak, noben pesnik ali državnik, izvzemši Marksa in njegove učence, niti besedice. Če bi žuljeva roka težaka prijala tehtnico in če bi njegov sotrpni duševni delavec položil na eno stran vse do današnjega dne rojene takomenovane genialne može, na drugo pa Marksa, bi jih dvignil ta mislec visoko v zrak. Vsebinsko njegovih del, četudi samo površno, je nemogoče vtisniti v kratke vrstice. Lahko pa z mirno vestjo trdimo, da so vse mednarodne delavske zveze, ves proletar, pokret in tudi ruska revolucija sad njegovih misli. Seveda so njegovi učenci, kakor nekoč Kristovi apostoli, v mnogih slučajih zgrešili učiteljevo pot, seme, ki ga je sejal širom zemlje Marks, je padlo mnogokrat tudi na kamenita tla in usahnilo, proletariati je danes razbit na nešteto taborov, kapitalisti pošiljajo v njegove vrste podkupljene volkove v njegovi ovčji koži, ki napenjajo vse sile, da preprečijo vsemogočno svetovno zvezo zatiranih in izkoriščanih, sovražnikom je dobrodošlo vsako še tako nizkotno sredstvo, samo da dosežejo glavni cilj — razdor in preprič med proletarci. Toda to varanje bo trajalo samo dotlej, dokler bo proletariati slepo veroval in hodil za hinavci, dokler ne bo ločil plevela od zrna in dokler ne bo spoznal, da mora o svoji usodi misliti z lastnimi možgani.

Če ima buržuazija moče, ki jih opeva in jim postavlja bronaste spomenike, če imajo zaslepljeni siromaki sveto pismo, ki jim ga ponuja kapitalizem mesto kruha, ima proletariati Marksa, ki se ga z upravičenostjo spominja in njegova dela, ki mu morajo biti dražja ko vse pravljice o peklu in nebesih na onem svetu. Marks je glava ogromnega telesa, ki oklepa s svojimi udi celo zemljo, pridobiva iz nje sredstva za življenje parazitom in gnilih mehurjem, ki so se ga oprijeli kakor pijavke, udje se še ne zavedajo svoje moči, toda glava jih uči, kako se lahko iznebe vsiljivih zajedalcev. Brez šuma in nepotrebne razkošja praznujejo trpini celega

sveča v sredo svoj največji praznik, spominjajo se smrti svojega plemenitega dobrotnika, svojega skrbnega očeta, ki jih je ljubil in jim posvetil vse svoje moči. Ob tem spominu naj se strnejo proletarske vrste, naj vržejo iz sebe vse, kar je zanesel med nje sovražnik, naj dvignejo visoko rdeči prapor enakopravnosti in bratstva vseh narodov. Borba je težka, sovražnik je zvit in močan, toda Marksovo orožje je čisto in pravično, zmaga je njegova.

Človek - duh - kovač.

(Ob štiridesetletnici Marksove smrti.)

Kaplja, ki je pred štirimi desetletji kanila v valove časovnih tokov, bi ne bila nič, če bi ne imela nikakega nadaljnjega pomena, nego da je kanila v časovni tok. Ampak kaplja je od tedaj razmahnila svojo v malo osredotočeno silo, zajedla se v kamenite sklade obrežja, spreminjala jih v drobno, plodovito prst in v svojem vrtačem teku potegnila milijone drugih kapelj za seboj, usmerjajoč jim njihovo vrtno in skale v plodno zemljo spreminjajočo energijo. Tako deluje človeška misel, ki je padla zrela na svet v času, ko so se bile razmere zanj že pripravile.

Mi socialisti ne damo dosti na posamezno osebo, v kolikor se udeležuje podobno milijardam sebi enakih in izvršuje tako delo kakor ga je dolžna kot majhno kolesce, vijaček v velikanskem, neprenehoma gučečem elektromotorju človeške družbe. Tvoj namen je biti kolesce ali vijaček in konec in do posebne zahvale za to nisi upravičen. Če odrečeš, te stroinik narava povsem preprosto izloči iz sredine drugih kolesc in vijačkov in te nadomesti z novim.

V tem oziru nam tudi Marks ni kaj več nego vsak drug človek.

Nekaj posebnega pa je, če ne spadaš samo med dele velikega stroja, temveč si se porodil kot nova sila da zavrtiš nešteto kolesc v hitrejši tek in izpreminjaš topo surovino v proizvode za živo življenje. Pred nedoumnjeno silo ženišev stoji-

mo tudi socialisti kakor pred izrednim problemom, ki se ga ne moremo drugače lotiti nego na izreden način.

Marks je bil ženiš. Premnogi so ga skušali uvrstiti med vsakdanje stotisoče, ampak skušali so ga zaman. Vsaka stran njegovega življenja in dela pobija razlago o vsakdanjem, morda celo suhoparnem človeku. Lombrosovska znamenja na njem ne varajo, še manj njegova brezbriznost do vseh osti bede in zasledovanja, ki so se zadirale v njegovo meso, uporna vztrajnost v rušenju starih, lažljivih sistemov in zidanju novega sistema, divjaška in proroška moč njegove besede, ki ti zagrmí včasih iz samega suhega premišljevanja, celo iz dozdevno najbolj matematično-nečustvenega dela »Kapitala«. Mi smo še premalo oddaljeni od njegove dobe in preveč vznemirjeni, odbiti in vznidčeni od njegove pojave, še preveč ga presojamo skozi očala dnevne politike, da bi bili sposobni z objektivnostjo gledati v njem poleg znanstvenika, ekonoma in politika še kaj drugega. In ponajvečkrat še nismo niti brali njegovih del — o kritičnem branju sploh ne govorimo — da bi mogli iz njih dotipati ženiša, to je v človeku na neobičajen način zgoščenega tvornega duha.

Naš čas problema ženišnega človeka še ni dosti rešil, komaj na par malenkostnih in ponajveč še zunanjih ugotovitev se opira. Toda, kakor so malenkostne, tako so v obratnem razmerju važne. Ena najvažnejših je ta: Ženiš nastopi lahko ločen od svoje dobe, kot nekaj, na kar se bo šele prihodnja doba prilagodila, toda popolnoma brez vsake zveze z duševnim življenjem vseh dob ni. Če drugega ne, je imel v preteklosti svojega predhodnika, kateremu je nadaljevanje bodisi po nauku, bodisi po delu, ki izhaja iz tega nauka, Marsikatero čudno hipotezo so izvajali razni ljudje iz te pretrgano-nepretrgane razvojne zveze med posameznimi ženiši. Predaleč bi šli, če bi hoteli o tem govoriti. Govorili bomo kar o tem, če ima Marks svoje predhodnike.

dij — človeška kri se prodaja in prelija kakor pokvarjeno pivo, ljudje se koljejo kakor brezumne živali, narodi zatirajo in duše narode, človek grize človeka in se valja v blatu nizkotnih strasti. Dovolj je državnikov — svet so razdelili na majhne koščke, za zemljo, ki je skupna last vsega človeštva, vadijajo kakor za Kristovo oblačilo, od severa k jugu in od vzhoda na zapad so potegnili meje, ki jih ne priznava narava in trdijo, da je to v skladu z njenimi zakoni.

Peta rojenica: Ne, tudi to naj ne bo njegova usoda. Čujte! Tisočletja že hodimo po svetu, videle smo matere, ki so rodile Cezarja, Sofokleja, Pitagoro, Nerona, Aleksandra Velikega, Kopernika, Newtona, Danteja, Shakespeara, Napoleona izročale na smo življenju tudi milijone bitij, ki so nosili svoja imena kakor pes svoj znak na vratu, da ga gospodar ne pogreši, ki nimajo imen v nobeni zgodovini, ki so živeli samo zato, da njihova telesa pognoje zemljo. Onim, ki bodo njih imena živela še tisočletja, smo dale peklenko orožje, ki je ubilo resnico in pravico na zemlji. Tem, ki so pozabljeni, pa nismo dale na težko pot nobene opore. Šli so, krvavele so jim noge in roke, izčrpana telesa so legla v zemljo in strohnela, kakor strohni

gnilo jabolko, ki pade jeseni z drevesa. Človeštvo smo spremenile v glavo in telo. Glava misli, roke in noge delajo noč in dan, za neumorno delo pa jih glava seka in reže, meče proč, iz telesa pa poganjajo novi udje. Glava je kruta in neusmiljena. Nekoč smo poskusile ustvariti vsem ljudem raj na zemlji. Pomnite še tisto noč, ko se je rodilo v jaslicah dete, ki smo ga poslale med ljudi, da uniči sovraštvo, vzbudi iz mrtvaškega spanja resnico in uniči zlo? Prezgodaj je bilo, niso ga razumeli. Dobro so mu plačali s hudim, njegove čiste, plemenite besede so zaprli v cerkve, njegov ščit z napisom: mir ljudem na zemlji so obrnili in zapisali: zatiraj, sovraži in ubijaj, če ti je v profit, njega pa so razpeli na križ.

Mnogo let je minilo, mnogo solz je popila zemlja, resnica je poteptana v blato, laž pa hodi v svileni togi po svetu in se reži siromaku v obraz. Človeštvo je dan za dnem bolj nesrečno. Peščica mogotcev je razdelila med seboj zemljo; ugrabila je z zvijačo vsa sredstva za borbo s narodo, vpregla je milijone siromakov kakor živino in vihti nad njimi svoj bič. Usmilimo se trpinov, ki tavaajo v nevednosti in trpljenju, posušimo solze, ki razjedajo koščena lica in zaprimo žile, iz katerih teče

sveta človeška kri! Tu leži bitje v materinem telesu. Dajmo mu na pot življenja ščit pravice in svetli meč, ki bo ubijal zmaje, ki sejejo po zemlji sovraštvo in nesrečo! Naj stopi med nje, oborožen z umom in plemenito dušo, naj jim odkrije tajnosti človeškega življenja, naj zbere pod svojim praporom vse zatirane, ponižane in izkoriščane, naj jim pove, da se niso rodili samo za trpljenje, da jim je narava dala pravico uživati vse sladkosti življenja in da so jih obrzdale njim podobne zveri z lažljivo kulturo, vero, različnimi idealji in gnili bogovi, ki sami ne verujejo vanje, pa se skrivajo za njimi, da siromak ne vidi spačenih obrazov in podlih duš. Naj hodi in seje po zemlji seme ljubezni do bližnjega naj bo glasnik pravice in resnice, naj bo oče in tolažnik vseh onih, ki hodijo v temi in služijo kakor hlapci svojemu gospodarju, naj sklone roke vseh narodov, podre plot, ki jim zastira pogled onstran, kjer so prav tak bratje, naj bo — genij proletariata.

Rojenice so poslušale te besede s porvešenimi glavami. Nastala je grobna tišina, ki jo je presekalo glas, kakor da prihaja iz ust pomladi: Naj bo tako! Dete, ki se rodi nocoj, naj bo genij proletariata!

Volilci, ki se zavedate svojih pravic, vrzite kroglico dne 18. marca na Štajerskem v 8. skrinjico na Kranjskem v zadnjo, ki je tudi 8!

Ima jih! In šli bomo nazaj do tistega, ki je za človeštvo najpomembnejši: Kristus. Kako — idealist Kristusa, pridigarja breztelesnosti, Kristusa-boga imenitnega v blasfemični zvezi s pridigarjem materializma, z revnim človekom Karlom Marksom? Kopico starih, pobožnih devic vidimo onesvečenih, par novodobnih bogoskatelejev je obstrmelo nad naso impertinenco, župniki in kaplani, v mestih in na deželi se pripravljajo, da nas prihodnjo nedeljo skamenjajo raz leco s težkim kamenjem svojih pridig: »Glejte jih, kako kolnejo!« Pustimo jih, saj če se zgrudimo mi skamenjani in od gneva opljuvani, ostane še vedno neomadeževana in neubita — resnica.

Tista zveza med Kristusom in Marksom nas ne zanima toliko, v kolikor se tiče njunega življenja — čeprav sta delala oba natančno po svoji veri kar je za posameznega človeka najvrednejša vrednost. Vajnejša je zveza med njunima idejama.

Kaj hoče Kristusov nauk, če ne istega, kar Marksov nauk — socializem: medsebojno ljubezen med ljudmi, pravičnost in resnico kot cilj tostranskega življenja? Čas je že, da se osvobodimo strankarsko - bedastih predsodkov in pogledamo na stvari, kakor so. Ali je krščanstvo — Kristusovo krščanstvo — nekaj drugega nego marksizem, ali se ne tepemo za same besede, če pravimo, da eno in isto ni isto samo zato, ker prihaja iz ust dveh ljudi in se v obeh ustih drugače imenuje? Čas je že, da napravimo celo korak naprej in magari proti vsem svojim štirim priznamo resnico, ki bo nekoč vendarle zmagala nad zadnjim možganom: marksizem ne samo, da je isto kakor prvotno krščanstvo, temveč ga s svojimi dopolnitvami celo presega tako, kakor če si namesto nekdanje molitnice — oltarja na prostem, obdal oltar s štirimi veličastnimi stenami, streho in stolpi gotoske cerkve. Bistvo je oltar in vendar je celota — oltar v cerkvi — nekaj več nego, sam oltar. Marksizem ni zato nekaj manjvrednega, samo ker hoče poleg duševno razvitega človeka kakor Kristus tudi telesno lepega in popolnega, ni zato manjvreden, ker hoče ne samo popolnega posameznika, temveč zahteva v obeh oziarih popolno družbo. Ali je Kristus kdaj izrekel, da je greh, če kdo hoče enake ljubezni in enakih pravic za vse, ne samo za podince. Ali je kdaj nasprotoval temu, da bodi človeštvo tudi telesno v popolnem dozoretu? Ne, samo ni za telesnost izgradil takega sistema, kakor ga je za duševnost in zato so njegovi samozvani »nasledniki«, monopolisti njegovega nauka, sežigali kot čarovnike ljudi, ki so bili po telesni lepoti antipodi njihovim, v rumeni askezi shujšanim menihom in njihovim od pitanih telet in drugih materialnih užitkov v neokusne človeške sode spremenjenim poglavarjem. S tem kršč. samozvanih naslednikov je seveda Kristusov nauk v istem razporu kakor smo mi marksisti z onimi, ki istovetijo socializem s surovim samo-kruhorstvom.

Socializem je še v tem pogledu nadaljevanje in izpopolnitev prvotnega krščanstva, ker pomeni znanstveno neovrgljivo določitev pota, ki vede k njegovemu skupnemu cilju s krščanstvom. Ta pot je v organiziranju vseh, ki stremijo za pravično družbo, oziroma v njegovem plodu — socialistični organizaciji. Kristus je rekel, da mora človek doseči najvišjo stopnjo v medsebojni ljubezni in pravičnosti, ni pa povedal pravega sredstva, kako

se naj ta stopnja doseže. Vsak človek naj se zase potruži? Gotovo. Ampak dosti je ljudi, ki se ne marajo nič kaj truditi in s svojo nepravilnostjo, s svojim pohlepom, z vsemi nečednostnimi onemogočajo tudi sočloveku pot do telesne in duševne popolnosti. Ti ljudje vodijo v svojih rokah kakor na nitki usodo milijardam sočludi, v njihovem interesu je, da te milijarde ne pridejo do luči in niti da po njej hrepenijo. Rudar, ki v trboveljskem premogovniku 10 ur na dan utruja in uničuje svoje telo — ne zase, ampak za gospodarje — po deseturnem delu ni več zmogel in tudi ne voljan, da bi se poglobil v globočine svoje duše. Gospodarji mu tudi nikoli niso pustili prilike zvedeti, da svojo dušo sploh ima, ker tista prilika bi mu jemala dragoceni čas, v katerem bi lahko nakopal še toliko in toliko vagonov črnega diamanta — za olepšanje in olajšanje gospodarjevega življenja. Plavžar, ki mu je strašni ogenj gospodarjevih peči šest ali osem ali deset in še več ur na dan sušil poslednjo misel v možganih, nima nobenega drugega življenskega ilja, nego da se vsak dan sproti naspi in održi moreče misli, kako bo jutrišnji dan nasitil svoje in svoje žene telo in rahitična telesca svojih otrok. Pisar, ki se mu vseda osem ur na dan prah zastarelih aktov v pljuča in glavo, nima nobene boljše misli, nego da opere za drugi dan svoje od tuberkuloze razjedeno telo s »poživljajočim« strupom težkih alkoholov in ubije v svojem možganu vse druge ubijajoče skrbi. In kaj umetnik in znanstvenik, ki razmetavata svoje sile v vsakdanjem delu za denar, ker bi jih jima drugače čez par dni smrt razkrojila v gnilobi in jih razpuhtela v nič? In kaj prodajna ženska na ulici, ki ji buržoazni sistem koncesionira obrt proti plačilu tolikih in tolikih procentov za »državne« blagajne? Ali je gnojnica, v kateri se mora valjati njeno telo vsak dan za golo eksistenco, primerna gnojnica za zalivanje in rast dehtečih duševnih cvetk? In kaj tisti milijoni, ki sploh nimajo nobenega dela in nobenega jela? Ali niso prisiljeni udati se samo eni edini misli: Kako bodo za plotom udarili prvega buržuja po glavi, mu oropali denar in se nažrli od njegovega tolstega mesa? Čakajte, da vas rešijo cilji! Čakajte, da se razmahne vaš duh v vseljubezni in vsepravičnosti — mi socialisti ne bomo več čakali, da se zljubi buržuizmu ne biti več k hudemu nagnjeno! Mi sami se bomo rešili prokletstva, ki ste ž njim obdali najsvetejše v naših življenjih — delo, prokletstva garanja in živalske borbe za golo eksistenco. Naša organizacija je pot do našega cilja, naš Maks je prvi zavijtel njeno kladivo nad železno razobličnost človeške družbe, da jo izobliči. Naš Marks — naš prvi kovač. Za njim pojdemo in zavijemo svoja kladiva kot kovači bodočnosti.

»Proletarci vseh dežel, združite se!« je rekel veliki učitelj. Današnjemu času je — za trenutek — čut za razumevanje Marksovih besed tako otopel, da mu moraš posili dostaviti še eno misel: »Združite se, a ne s — kapitalisti!«

ASEN BOJADŽIJEV, Sofija:

Nekaj o bolgarskem kmetiskem proletariatu.

Bolgarija je dežela malih posestnikov. Od celokupnega prebivalstva, ki je štelo koncem 1920. leta 4.861.439 duš, stanuje 80% po vaseh in se bavi večinoma s kmetijstvom.

Obdelane zemlje je 79.824.508 dekarov, od katere pripade malim kmetom 41.51%, večjim posestnikom in veleposestnikom 16.45%, državi, okrajem, občinam, šolam, cerkvam itd. pa 40%.

Posestnikov z nad 1000 dekarov zemlje je 450, s 300—1000 dekarov 4500, s 100 do 300 dekarov 80.000.

Kmetje obdelujejo zemljo zelo ekstenzivno, šele v novjšem času uvažajo tudi poljedelske stroje. Po uradnih podatkih je v Bolgariji 150.000 poljskih delavcev (z družinskimi člani vred 210.000 duš). Razdeljeni so po 1—3 pri 95.000 velikih in srednjih posestnikih.

Do vojne ti delavci niso bili strokovno organizirani. Kulturna zaostalost in pa razpršenost je temu vzrok. Po vojni pa smo začeli ustanavljati krajevne organizacije. Septembra 1920 je bil prvi kongres, na katerem je bila ustanovljena Zveza gozdnih, vinogradniških in vrtnarskih delavcev in delavk s 426 člani. Od tega časa naprej se število članov, radi prej omenjenih ovir sicer počasi, a stalno večja. Danes šteje Zveza 1000 članov.

Gospodarsko stanje kmetijskega proletariata v Bolgariji je zelo slabo. Delovni čas je neomejen in doseže v poletju celo 18—20 ur na dan! Stanovanja so premajhna in nezdrava. Zakonite zaščite poljskih delavcev ni.

Mezde so zelo nizke. Neizučeni delavci zaslužijo približno 20—40, izučeni 30 do 70 levov na dan (lev = 2.20—2.50 K), dobe pa tudi hrano, ki je pa pičla in slaba. V razmerju z mezdami delavcev drugih strok so plače poljskih delavcev jako nizke. Tako n. pr. zaslužijo lesni delavci 20 do 150, stavbniški 60—150 in delavci v sladkornih tovarnah 35—90 levov na dan. Zveza gozdnih, vinogradniških in vrtnarskih delavcev se neoprenehoma bori zaboljšanje položaja kmetijskega proletariata, predvsem za zvišanje mezd in za skrajšanje delovnega časa. Lani je vodila Zveza 8 stavk, stavkalo je do 1000 delavcev. Vse stavke so končale uspešno. Tudi na neorganizirane delavce ima Zveza vpliv; udeležujejo se boja pod njenim vodstvom. Letos se pripravlja Zveza, da doseže novo znatnejše izboljšanje položaja kmetijskega proletariata.

Marksova glavna zasluga.

Filozofija se ne more uresničiti, če se proletariati duševno ne dvigne — proletariati pa se ne more dvigniti, če se filozofija ne uresniči.

Karl Marks.

Znanost in revolucionarnost sta predpogoj socialističnega družabnega reda. Nevedni ljudje, ki ne poznajo znanosti in je torej tudi ne priznavajo, so prav tako škodljivi socialnemu razvoju, kakor komodnejši, ki iz duševne ali telesne lenobe niso zmožni izpremeniti se tako, kakor zahteva njih spoznanje.

Nevednost in konservativnost sta torej odločna nasprotnika socializma.

Proti obema se bori človeštvo že dolgo — odkar pomni človeška zgodovina. V najstarejših časih najdemo znanstveno raziskavanje, ki je resnično znanstveno raziskavanje, čeprav se nam zdi morebiti, da je imelo smešna sredstva in cilje. Istotako je bila tudi revolucionarnost že od prvega trenutka, ko je kdo zaradi kakega novega spoznanja uprl se starim navadam in odnošajem.

Toda vsa ta znanost in revolucionarnost je bila v posamezniku. Na človeštvo je vplivala le toliko, kolikor se je takemu

posamezniku posrečilo slučajno prepričati tudi svojo okolico. soljudi. Ti pa niso mogli slediti posameznikovi logiki, niso mogli sami z lastnim spoznanjem spoznati, ampak so se le udali spozn. posameznikov. Tako so n. pr. zvezdoslovci, ki so s svojim znanstvenim raziskavanjem spoznali resnico in jo tudi razodeli drugim, pri teh veljali ne za znanstvenike, temveč za magije, za čudodelce. In revolucionarji, ki so svoje spoznanje uporabili tudi v praktičnem življenju ter se proti prejšnji običajem in brez ozira na svojo okolico, ravнали po svojem spoznanju, so veljali pri svojih učencih in naslednikih za heroje polbogove, pri svojih nasprotnikih pa za čudodelce pri nikomer pa za tisto, kar so res bili, za revolucionarce, to je za ljudi, ki delajo tisto, kar so za prav spoznali.

Tako je bilo i glede znanosti i glede revolucionarnosti vse od početka človeškega razmišljanja pa do — Karla Marksa. Tam, kjer Karla Marksa še danes ne poznajo oziroma nočejo poznati, tam je tako še dandanes. Pa ne samo pri preprostih ljudeh, tudi takozvani učenjaki se tega drže. Franciškanski pater dr. Angelik Tominec n. pr. veruje prav tako neumno učenjaku Pasterju (Pasteur), kakor Svetemu pismu: čita besedo, vsebine pa ne razume (ali neče razumeti?). Razvoj skuša vreči s Pasterjevim dokazom, da se nič živega ne more roditi iz neživega; zato misli, da je dokazano, da je bilo vse, kar je živega na svetu, rojeno iz popolnoma enakih starišev in da so bili prvi stariši narejeni umetno, čudežno. I, seveda se ne more nič živega roditi iz neživega, toda rojstvo vendar ne pomeni razvoja! Na tak način učenjaki ne bodo smeli zlorabljati znanost, kajti že pastirčki vedo, da je rojstvo akt ene same generacije, razvoj pa akt milijonov in milijonov generacij.

Ne, g. doktor! S Pasterjem ne boste mogli tako operirati, kajti kmalu po Pasterju so prišli še drugi učenjaki, ki so potrdili in še bolj razvili Pasterjev dokaz, kmalu potem je pa tudi nastopil K. Marks, ki je sploh napravil konec vsem znanostim posameznikov, k iskušajo biti še zdaj magiji ali polbogovi ali vsaj od Boga poslani in maziljeni namestniki njegovi.

Kajti ne le za naravo, temveč tudi za kralja narave, za človeka, je Marks dokazal, da veljajo naravni zakoni. In po naravnih zakonih podedovanja, prilagoditve itd. v zvezi z bojem za obstanek, ki ga vrši in ga je vršil vsak posamezni del narave in tudi človek, po teh naravnih zakonih je treba razlagati si zgodovino človeškega rodu, ne pa po slučajnih razpoloženjih, željah in hrepenenjih posameznikov »velikih mož«, ki so baje »govorili z Bogom« ali vsaj kak migljaj dobili od njega ali na drugačen čudežen način zvedeli, kaj in kako naj delajo, da se zgodi božja volja.

Odkar znanstveniki to vedo, napreduje znanost z neverjetnimi, orjaškimi koraki. Kajti zdaj šele se odkrivajo dejstva, ki so v preteklosti odločevala o zgodovinskih dogodkih, ki so jih pa takratni posamezniki mogotci in njih življenjepisci bodisi nevede ali pa iz namena skušali zakriti. Obenem pa zdaj znanstveniki sami ne delajo več tako individualistično, (tako popolnoma sami) ampak so tudi za svoje delo porabili moč organizacije, skupnega organiziranega delovanja. In pri znanstvenih nasprotjih niso več tako »uglajeni«, temveč so se navadili odločno zastopati svoje mnenje, kajti tudi za znanstveno delo velja Marksova zahteva revolucionarnosti: delaj, kar je prav, ne, kar je v navadi!

To zaslugo Marksovo bodo znali popolnoma oceniti šele bodoči kulturni zgodovinarji, ki bodo ugotovili, da je šla kultura pred Marksom v velikanskih valovih gori — doli — naprej — nazaj — da pa gre po Marksom sicer še tudi valovito, a ti valovi so samo mali valčki! Zato je pa krog znanstvenikov in tistih, ki znanostne rezultate razumejo in se po njih ravnaajo, vedno širši in širši in da se vedno bolj bližamo koncu razrednega boja, ker se vedno bolj uresničuje filozofija, ker se vedno bolj dviga proletarijat, ki bo izginil, ko bo vedel, kar so pred Marksom vedeli samo »posamezniki po milosti božji«. Takrat ne bo več razredov, takrat bodo samo — ljudje.

Politične vesti.

+ »Radničke Novine« so objavile Golouhovo kandidaturno listo. Iz tega Golouhovci naivno posnemajo, da je bila ta lista po centralnem odboru SSJ priznana za »oficielno«. Pa jih ne moti pri tem prav nič, da centralni odbor o tem sploh nič sklepal ni, pač pa da je pred par tedni zavzel ostro stališče: nikake zveze s komunisti. Še zanimivejša je neka druga naivnost mariborskih kolovodij: ti ljudje namreč resno menijo, da bi bili njihovi grehi pred delavstvom oprani, če bi jih kak nepoučen odbor v Rimu proglašil za svoje otroke in — snedel svoj odlok.

ENOTNA FRONTA IN ENOTNA ORGANIZACIJA.

Marks pravi: »Eno sredstvo za uspeh imajo proletarci: maso. Toda masa ima samo takrat svojo važnost, če je združena potom organizacije in če gre zavestno svojemu cilju nasproti.«

GOSPODOM OKROG »RDEČEGA PRAPORA«.

Podpisana izjavljava, da vašega lista ne marava, čeprav nama ga pošiljate zastonj, ker sva naročnika »Napreja«, ki je edino pravo socialistično glasilo v Sloveniji. Pri tem ostaneva.

Vašemu odgovornemu Jožu bi pa svetovala, naj bi se bolj brigal za člane strokovne organizacije kovinarjev, od katere je plačan, kakor pa za dr. »Korunov puč«, in naj se nauči malo bolj vestno misliti, da ne bo zahteve elektrikov kar na svojo pest od 50% na 25% zniževal in spomenico pol leta pozneje vložil, ko so člani od same jeze že odstopili. Če pojde tako dalje, bo tudi Joža lahko odstopil, da bo lažje izvrševal službo kot odgovorni urednik pri »Rdečem praporu« nego pri kovinarjih kot tajnik.

Štefan Škrabl s. r., mlinar, Medlog pri Celju. — Franc Jelen s. r., stavb. delavec v Celju.

Dnevne vesti.

Na 7. strani današnjega »Napreja« najdeš že pripravljen dopis pokrajinskega načelstva SSJ in KDZ. Vpiši znesek (50, 100 ali 200 Din) in prečni, kar ti ne ugaja glede načina plačevanja (tako ali na obroke), vpiši datum in svoj naslov, na desno stran pa svoj lastnoročni podpis, daj v ovitek in odpošlji na naslov: Ljubljana, pošt. predal 168. Denar odpošlji po položnici, na srednjo stran položnice pa napiši zgoraj na rob, za kaj je ta znesek, n. pr. »Zadolžnica 50 Din. »Ljudski glas« 3.50 Din«, ali pa: »Zadolžnica 1. obrok.« Povej to tudi drugim!

Današnje spominsko številko »Napreja« smo po sklepu pokrajinskega načelstva SSJ in KDZ z dne 7. marca t. l. poslali tudi vsem naročnikom »Ljudskega glasu« in drugim somišljenikom. Posamezna številka velja 2 Din. Ta znesek, prosimo, naj vsak nakaže po poštovnici čimprej, najpozneje pa s prihodnjo naročnino. Člani in naročniki naj plačajo 2 Din več zapisnikov. Da se olajša volilnim obračunajte kmalu! — Dolžnost vsakega zaveznega socialista je, da to številko tudi razširja. Naj jo posodi znancu ali prijatelju! — Razpravljajte o vsebini, da bo naše ljudstvo čimprej začelo spoznavati Karla Marksa, tega velikega učitelja socializma!

Anarhija na pošti. V zadnjem času dobivamo premnogo pritožb od vseh strani o skrajno nerednem prejetanju našega lista. Kolikor smo imeli stvarnih podatkov v rokah, mo se prepričali, da ni kriva naša uprava, temveč pošta. Ista je s pismi, ki jih pošiljamo iz tajništva na zunanje organizacije in zaupnike, isto je z dopisi, ki jih prejemamo mi sami. V celi stvari je sistem, ki zelo smrdi po neke sorte maščevanju. Sodrugi vedo, da smo imeli s poštним gospodarstvom že hude spopade, zavoljo tega najbrže ne pazijo tako natančno na nered navzlic vsem pritožbam. A mi ne bomo pustili na tak način škodovati našim naročnikom, našemu listu in organizaciji. Zadnjič se je zgodilo, da so nekemu našemu sodrugu, ki že par dni ni dobil »Napreja«, dostavili celo kopico »Oriune«, skrito v en »Naprej«. Mi bomo že našli pota, da se to škandalozno gospodarstvo ustavi in krivci potegnejo iz zasede. Sodrugi, vaša dolžnost je, da nas pri tem podpirate. Če ne dobite lista, ga na pošti s brezplačno reklamacijo takoj reklamirajte, obenem sporočite vsak slučaj tudi nam. Isto napravite s pismi, ki jih dobite prepozno. Na poštнем pečatu je razviden datum tistega dne, ko je pošta tiškovino ali list odpremila. Primerjajte ga z datumom v notranjosti, dalje z datumom prejema. Vse tri nam sporočite. Originale shranite, ali pa pošljite nam. Bomo videli!

Volilni in tiskovni sklad. V »Ljudskem glasu« št. 10 izkazanih Din 7322.45. Dalje so darovali: Franc Klenovšek Din 5, Viktor Sviga Din 5, M. I. Din 5, Ivan Pavšek Din 2, Karol Povelšek Din 3, Blaž Habjan 2 in Franc Rinaldo Din 5; vsi iz Trbovelj; nabral s. Franc Rinaldo skupaj Din 27. — Štefan Lah iz Celja Din 5; Krajevna organizacija v Štorah Din 72; Andrej Havnik Mošenik, p. Črna 7 Din; krajevna organizacija KDZ v Škofjivasi 14 Din; Josip Dorn, Slov. Bistrica 167 Din; sodr. Zaležnik iz Celja 68 Din; krajevna organizacija KDZ v Mislinju Din 100; Opozicionalec v Trbovljah Din 5; skupaj 7787.45.

Za predsednike volilnih odborov. Po volilnem zakonu imajo volilni odbori o svojem poslovanju na voliščih sestaviti več zapisnikov. Da se olajša volilnim odborom sestava teh zapisnikov in s tem tudi glavnemu volilnemu odboru pregledovanje volilnih spisov, bo deželno sodišče vsem voliščem izven Ljubljane poslalo litografirane zapisnike. Volilni odbori naj uporabljajo samo te zapisnike in jih primerno izpolnijo.

Shod NSS v Škalah. 4. marca t. l. se je vršil pri nas na prostem javen shod NSS. Shod je otvoril g. Savinec, in podal besedo došlemu govorniku. Ta je stopil na stopnice »Ljudske šole« in začel navdušeno razlagati svoj program. Komaj 4 minute je imel mir — dalje pa ne več. Poslušalci so postali nemirni. Program jim ni ugajal. Klici govornika: »Mir« in

»bodite tiho« so bili vrnjeni: Ti bodi tiho, mi se ne damo farbat in ne pustimo lagati na naših tleh. Konec je bilo shoda. Govornik je moral popihati s trebuhom za drugim kruhom — Tak je bil shod, povejte to vsem narodnim socialcem, da ni bil tak, kakor jim ga bodo orisali njih voditelji. Tak h uspehov pa želimo g. Poteki in g. Savniku še mnogo. Skočani.

Gmotna pomoč »Napreju«. Na iniciativo Jeseničanov je sklepalo načelstvo SSJ na svoji seji dne 7. marca o izboljšanju gmotnega stanja »Napreja« z izdajo zadolžnic. Soglasno je bilo sklenjeno izdati zadolžnice po 50, 100 in 200 Din in dovoliti vsem podpisnikom da vplačajo podpisane zneske lahko tudi v 10 mesečnih obrokih. Imena podpisnikov bodo objavljena v »Napreju«. Dozdaj so podpisali zadolžnice sledeči sodrug: po 50 Din: Iv. Iskra, Jože Mur, Anton Thaler, Jože Stražisar, Martin Jeram, Ivan Dagarin in Iv. Avsenek, vsi iz Jesenic; Ciril Bohm, Angela Kovičeva, Fani Prijatelj, Josip Pastorek in Karol Kisovec, vsi iz Ljubljane. Po 100 Din: Janko Reven, Franc Črnologar, Juri Jeram in Anton Žnidar, vsi iz Jesenic. Iza Prijatelj in Maks Veselko iz Ljubljane. Po 200 Din: J. Pavliček, tiskar v Kočevju, Franjo Koren iz Celja, Zvonimir Bernot, Karlo Kocjančič in Ignacij Kaiser iz Ljubljane. Skupaj Din 3200. — Mnogo smo dosegli, če smo dosegli pri delavstvu prepričanje, da »Naprej« ni več last posameznikov ali pa kakkega »konsorcija«, temveč vsega politično organiziranega delavstva. Počasi se kažejo sadovi tega prepričanja, a s temle predlogom in z njegovo uresničitvijo bo te počasnosti konec — delavstvo prevzema »Naprej« ne le v svojo last, temveč čuti zani in za njegovo eksistenco tolikšno odgovornost, da je pripravljeno k velikim žrtvam. Kapitalistični nasprotniki vseh strank in struj, posebno tudi tisti, ki se skrivajo za socialistično ime, nam na to pot ne morejo slediti. Zato bodo končno prisiljeni pokazati svojo pravo barvo! Ali greste s tistimi, ki res delajo, ali s tistimi, ki uganjajo z delavstvom le demagogijo? V prvem slučaju se organizirajte pri nas in žrtvujte za skupno naše orožje vsak po svojih zmožnostih — v drugem slučaju pa podpirajte nasprotni tisk! Seveda se tega ne boste upali podpirati javno — mi bomo pa vendarle vedeli, da ga podpirate, bodisi z agitacijo ali denarjem, bodisi s svojo lenobo in nezavednostjo. Proletarci skupaj — kapitalisti skupaj, vmes bodo samo lažnjivci in pleve!

Pri pošti Sv. Marjeta pri Moškancih je bila 1. marca otvorjena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in mednarodni promet.

Z uvedbo novega poštnega pravilnika je prenehala blagajniška služba za vplačila in izplačila pri poštah s 1. marcem, ki imajo uradne ure do 18., pol ure pred koncem uradnih ur, t. j. ob 17. uri 30 minut.

Delavci! kupite čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in na cene šl. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

Dražba mestnih njiv. Dražba mestnih njiv v najem, ki je bila zadnjič preložena, se bo vršila v torek 13. marca za njive za Bežigradom in ob gramozni jami na Vodovodni cesti; v sredo 14. marca v Kozelji, ob Zeleni poti in ob Ljubljani na prostoru bivše vojaške plavalnice; v četrtek 15. marca v Mesariji in Na smeteh.

v petek 16. marca za Klavnico in na Orlovem vrhu. Pričetek dražbe ob 9. dopoldne na imenovanih njivah. Dosedanji zakupniki imajo prednost, če se dražbe udeležijo in plačajo povišano 4kratno dosedanje najemnino koleke in občinsko takso 2%. Kdor ne pride k dražbi in ne plača povišane najemščine, se mu dotični kos njive zdraži in odda najvišjemu ponudniku. Radi gnojenja njiv traja najemninska doba 3 leta.

Sprememba opernega repertoarja. V soboto, 10. t. m. se poje v opernem gledališču namesto »Jenufe« opera »Tosca«. Red B.

Skupščina Društva zasebnih nameščencev, sklicana za 25. t. m., je z ozirom na tekoča pogajanja glede pridružitve nadaljnjih organizacij preložena za mesec dni in se bo vršila v drugi polovici aprila t. l. Dan, kdaj se bo vršila skupščina, objavimo s popolnim dnevnim redom v prihodnji številki »Glasila«. — Osrednji odbor Društva zasebnih nameščencev.

Komu bomo oddali svoje volilne kroglice? Socialistični stranki ker edino ta je ohranila svoj program čist in neomadeževan in si ni dala svojih načel umazati z gnusnim kompromisom.

Iz stranke.

Seja političnega odbora Ljubljanske in Šenske krajevne organizacije se bo vršila v ponedeljek, dne 12 t. m. ob pol 20. (7 in pol) uri v prostorih uprave »Napreja«, Franciškanska ulica št. 6. I. Dnevi red važen. Udeležba in točnost dolžnost.

Predsednik. Vič pri Ljubljani. Na občnem zboru krajevne politične organizacije SSJ na Viču, ki se je vršil dne 10. februarja t. l. so bili izvoljeni v odbor sledeči sodrug: Franc Bučan za predsednika, Franc Miš za podpredsednika, Andrej Peterca za tajnika, Josip Žirovnik za blagajnika in v odbor ss. Ivan Ropret in Ivan Celarc. V nadzorstvo ss. Pavel Škerlj in Janko Telban. Vkljub navali s strani pisane »Enotne fronte« so naši člani na občnem zboru zmagali in izvolili odbor, ki bo ščitil pravilnik in nekompromisarski razredni broj. Toda tudi dolžnost vseh članov je, da pomagajo ustvariti tudi na Viču socialistično trdnjavo. Na delo!

Vsi na veliko javno protestno zborovanje, ki bo v nedeljo, 11. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani »Ljudskega doma« (Strelišče)!! Manifestirati hočemo na dostojen, toda glasen način za službeno pragmatiko, za popolno ukinjenje maksimiranja, rodbinskih doklad, za zvišanje z novo uredbo izenačenih doklad, za noveliranje pravilnika k stanovanjskemu zakonu ter za uvrstitev Ljubljane v I. dražinski razred. — Vsa lokalna udruženja pozivljamo, da se pridružijo našemu protestu. — Osrednja zveza javnih nameščencev in upokoencev v Sloveniji in sporazumljena železničarska udruženja.

Stranka socialistov v Sloveniji je samo ena, in sicer tista, ki ima na vseh voliščih 8. skrinjico.

Pod čisto zastavo.

Dne 18. marca bo ljudstvo zopet mobilizirano, brez razlike stanu, ali si delavec, kmet ali prefrigan advokat, vsak dobi enako orožje — orožje, ki bo odločevalo na dan splošne mobilizacije o usodi naše — kakor pravijo — »svobodne Jugoslavije«. Takrat bodo pokali kitajski zi-

doči, padala bo trdnjava za trdnjavo. Ko jih bo jugoslovanski proletarijat obstreljeval z ofenzivno silo — z volilnimi kroglicami. Fronta za fronto mora biti pogazena, ofenziva mora slediti ofenzivi v prihodnosti, dokler proletarijat, organiziran v stranki — kjer ni več izdajalcev in ne izneverjencev, to je »Socialistične stranke Jugoslavije«, ne doseže in ne izvojuje zadnjega strelnega jarka, da onemogoči za večne čase vsako odločevanje krvoločnih pijavk o kmetko-delavskem proletariatu. Na dan 18. marca si pripravite vsi, ki ste do danes bili slepo sredstvo raznih izkoriščajočih vas strank, svoje orožje. Brusite svoje meče, da boste na volilni dan lahko odbili namah vsak poskus vaših sovražnikov kratiti vam vaše pravice. Če nimaš še naše puške, ki hudo strelja na tvoje sovražnike, naroči jo nemudoma kajti — ne moreš biti noben dober vojak, če nimaš tudi puške, brez puške si le gostobeseden frazaz.

Nikdar ne hodi nikamor brez nje, kajti vedno si v nevarnosti, če nimaš orožja in svetuj tudi drugim, da bo naša vojska izpopolnjena, da bo vsak naš vojak imel tudi puško, katera se imenuje »Naprej«.

Le takšni vojaki proletarski kažejo svojo resno voljo, da so voljni bojevati se z vso silo poštenosti, z vso silo požrtvovalnosti.

Vsakdo, ki čuti pošteno in tudi vidi v poštenosti bodočnost, naj vrže 18. marca svojo kroglico v 8. skrinjico.

Vsakdo, ki pozna vse posledice kompromisarijenja, naj voli s poštenjaki, ki imajo na Kranjskem kakor na Štajerskem 8. skrinjico. Vsakdo, ki mu je resnica ljubša od hinavščine in hlinjenja, ki mu je za slošni delavski razred, kateri želi, da se naša oficijska stranka jači in krepi, naj vrže svojo volilno kroglico v 8. skrinjico. Sedaj pa, ko še imamo teden časa, pojdimo vsi na delo s podvojenimi silami ter povejmo ljudstvu, da bi bil del odrešenja tukaj, samo dobro naj porabi vsak svojo priliko. Če hoče, da se mu bo že na tem svetu vsaj enkrat bolje godilo in če hoče svojim otrokom zapustiti boljše bodočnost, nego je bilo dosedaj naše življenje, naj dela do 18. marca in tudi tisti dan, da bodo volilne kroglice vseh proletarcev, kmetov kakor tudi delavcev padale v tisto skrinjico, ki je na vseh voliščih osma in bodite uverjeni, da bo zmaga na naši strani.

Ne pozabite, da je 8. naša, pa tudi drugim povejte, da je v osmi skrinjici odločitev naše bodočnosti.

Popravek. Na 5. strani je v 1. notici 3. kolona 10. vrsta napačna. Beri: več pri blagajniku krajevne organizacije.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA
„ ZA SHODE IN VESELICE „

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
„ BROSUR ITD. „

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Celje.

Seja občinskega sveta. Župan dr. Hrašovec otvoril sejo ob 6., konstatiral sklepčnost ter naznanil dnevni red. Takoj nato se spomni smrti bivšega ljubljanskega župana dr. Tavčarja. Občinski odbor zakliče pokojnemu: Slava. Nato preide na dnevni red: volitve namestnikov volilnih predsednikov za volitve v Narodno skupščino. Prof. Mravljak je predlagal gg. župana in podžupana. Sprejeto. Nato so bili izvoljeni člani volilne komisije, in sicer: I. volišče g. Strupi Fr., trgovec (JDS) prisednik g. Gobec Drag., knjigov. (NSS), namestnik: II. volišče g. Šviga Avg. (SSJ) prisednik, g. Fohn (SLS) namestnik. Sprejeto. — Poročilo finančnega odseka (ref. dr. Božič) poroča obširno o sklepu finančnega odseka, ki je sklenil, da se vojašnica, ki je last občine, proda vojaškemu erarju za ceno 28 milijonov kron. Vojni erar naj bi Aleksandrovo vojašnico kupil na ta način, da prevzame vse vojne dolgove od mestne občine, kateri bi se odplačevali v polletnih obrokih po 150.000 Din v dobi 20 let. Ostali znesek 8 milijonov kron bi se moral plačati mestni občini v gotovini v dobi 4 let. — Za prodajo vojašnice so govorili občinski svetniki Leskošek (SSJ) in dr. Ogrizek (SLS). Soglasno sprejeto. — Nadalje je poročal g. dr. Božič o zgradbi projektiranih stanovanjskih hiš, navajal je težkoče, ki so v zadnjem času nastale, občina namreč ne more pri nobenem denarnem zavodu dobiti potrebnega kredita, ki se za zgradbo potrebuje. V imenu finančnega odseka je predlagal, da se stavba opusti, že nabavljeni material se naj zopet proda. K temu predlogu je nastopil soodr. Leskošek v imenu Socialističnega kluba z vso odločnostjo, grajal je dosedanje nabavo materiala, zlasti opeke, ki se ni izkazala kot prvovrstna. Vprašal je, na kak način da se je opeka kupila v Križevcih in ne v Celju oziroma v celjski okolici. Izjavil je, da socialisti za predlog referenta ne bodo glasovali. Podžupan Žabkar je pojasnil nabavo opek, ker v Celju opeke ni bilo dobiti in ker je bila opeka iz Križevcev vedno prvovrstna. Tudi on je soglašal proti predlogu referenta. Dr. Ogrizek (SLS) je priporočal zagrebški sistem zidanja hiš, po katerem bi bilo mogoče, da bi si posamezni premožni ljudje lahko odkupili sobe in stanovanja. Soodr. Leskošek je nastopil proti temu načrtu, ker je nevarno, da bi sami bogataši in zunanji verižniki prišli do stanovanj, dočim bi ostalo prebivalstvo mesta Celje še vedno brez stanovanja. — G. dr. Rus (JDS) je govoril, da imamo zakon o stanovanjih in zgradbah, po katerem lahko denarne zavode prisilimo, da morajo zidati. Podžupan Žabkar je poudarjal, da si iz tega zakona ne smemo delati nikakih nad, ker se da vleči kakor harmonika. Ko je zastopnik »vseh slojev« in kandidat dr. Kukovčeve stranke, g. prof. Mravljak videl, da bodo demokrate s svojim predlogom pogoreli, se je pravočasno izmuznil iz posvetovalnice, da je onemogočil sklepčnost obč. odbora. Ko je župan dr. Hrašovec dal predlog g. dr. Božiča na glasovanje, je za predlog glasovalo le 7 demokratov, Socialisti, NSS in SLS s glasovali proti. Ker ni bilo več kvoruma, se je seja brez sklepčnosti zaključila. — V dvorani je nastal splošen smeh, ker je kandidat vojnih invalidov, demokrat prof. Mravljak pogruntal ta parlamentarni trik s tem, da se je pred glasovanjem odstranil in se na ta način izognil odgovornosti.

ČE SE BODO SVOJIH ODREDB DRŽALI. BO TO KORAK K BOLJŠEMU.

V svrhu pobijanja pijančevanja odreja ljubljanski mestni magistrat sledeče: Člen 1. V gostilnah, kavarnah, buffetih in slčnem, kakor tudi v trgovinah, ki točijo žganje, nadalje na plesih, v varietejih in na javnih veselicah v obč. je prepovedano točiti in prodajati od sobote od 18. (6. zvečer) do ponedeljka ob 11 dopoldne žgane opojne pijače, to je žganje, likerje, rum, konjak itd., izvzemši primer, da se dajejo le kot dodatek k čaju. — Člen 2. Notoričnemu pijancu je sploh prepovedano dajati alkoholne pijače katerekoli vrste. Če se gost opije v takem lokalu ali če se daje v takem lokalu pijača že pijanemu gostu, se kaznuje lastnik oziroma poslovođa. — Člen 3. Od določila čl. 1. se dovoli izjema gostilniškim obratom v planinskih kočah, kolodvorskih restavracijah in kolodvorskih buffetih ter kavarnah. V vseh teh obratih se smejo oddajati žgane opojne pijače ob času, omenjenem v čl. 1., a le v množini največ po eno šestnajstinko litra na osebo, in sicer v kolodvorskih restavracijah in kolodvorskih buffetih le za konsumiranje v gostilniškem lokalu, izven lokala samo potnikom na postaji stoječih vlakov. Voditelj železniških restavracij so dolžni imeti mineralno vodo v malih steklenicah po dopustni ceni na razpolago. — Člen 4. Gostilničar ne sme gostu odrekati jedi zaradi tega, ker ne uživa alkoholne pijače. — Člen 5. Osebam pod 16. letom se ne sme v javnih lokalih dajati nobene alkoholne pijače, čeprav bi bile v spremstvu odraslih. Osebe pod 18. letom smejo zahačati v gostilne in kavarne sploh samo v spremstvu roditeljev, odraslih sorodnikov in drugih nadzornih oseb, ali na potovanju za to, da se nasitijo. — Člen 6. Ta naredba se mora izobesiti po vseh lokalih, kjer se toči in prodaja alkoholna pijača, navedenih v čl. 1. in 3., tako da je gostje ne morejo prezreti. — Člen 7. Prestopki te naredbe se kaznujejo po obrtnem redu.

UTRINKI.

Kako malenkostno postane vprašanje: »Ali je Bog, ali ni Boga?« — če se zaveš pred drugim vprašanjem: »Kaj je važnejše — Bog ali dobrota?« Če je Bog, ali je dobrota zato dobra, ker jo on zapoveduje, ali zato, ker je dobra?

Socializem more uresničiti le telesno in duševno do najvišje stopnje razvito človeštvo.

Karel Marks.

Donisi.

Črna pri Prevaljah. Najprej smo hoteli vprašati, ali imajo pri pokrajinski upravi v Ljubljani vedno počitnice — kadar gre za delavske interese. Že 10. decembra smo imeli občinske volitve, občinski svet pa, ki smo ga izvolili, še danes ni potrjen. Nekdo je rekel, da je tega kriv Lahovnikov hlapec s Prevalj, ki je svojemu gospodarju prvi prinesel vest, da smo izvolili rdečega župana. Potem so na Prevaljah modrovali in so rekli, takega župana ne bomo mogli predlagati v potrditev, kajti če je rdeč, potem gotovo ni po božji volji izvoljen. Črna bi morala biti po volji teh ljudi trikrat črna, župan pa tak, da bi se mu morali do tal priklanjati, izvolili smo pa takega, ki je rudar in — joj! — v cokljah hodi in živi od poštnega dela. — In še drugo čudo smo doživeli: nemškoavstrijske državljane — pro-

letarce seveda — so začeli zopet izganjati. Čeprav se že tuje rodovi niso ganili iz Črne. Imamo pa tudi državljane Nemške Avstrije, ki so »veliki Jugoslovani in narodnjaki«, od katerih še živ krst ni slišal poštnih slovenske besede, le v zasmeh se včasih pačijo po slovensko. Toliko za danes v opomin. — Prosili smo rekateri že pred letom dni za jugoslovansko državljanstvo, pa še vedno nismo dobili rešitve naših prošelj. Kaj bi rekel kapitalist, če bi njegovi delavci tako počasi delali? — Naš občinski tajnik so pa hudo lud gospod. Ne lemo o njem prav nič pisali, zato pa rašči o babici D., ki ni huda. Kad! jo imamo, se pravi, mi možki je danes nismo kaj posebno veseli, kadar jo rabimo v hiši, a ženske jo v takih prilikah zelo spoštujejo. Kad! tega zahtevamo, da pustite, da si naše žene same babico volijo! Naveličali smo se vse potrpežljivo pretrpeti, ker vemo, kake pravice imamo in kakšne si bomo še priborili. Zato pa nikar nas ne dražite trdi besen lahko postane človek, kateremu kratijo pravice. Odločeni smo doseči svoj cilj: kdor ne dela, na ne je! — Rudarji.

Kozje-Sedlarjevo. Dne 4. t. m. sta se vršila pri nas dva shoda naše KDZ. Prvi je bil v Sedlarjevem pri g. Petru Jurčanu, kateremu gre vsa čast in zahvala radi prostorov, kajti v tem deževnem vremenu se mu prostori zelo oblatijo, zakar mu nihče ne da nikakršne odškodnine, ki je tudi zahteval ni, ker se prav dobro zaveda da smo stranka revnega ljudstva. Referiral je zelo učinkovito na zbrano množico soodr. Umek ter opisal v nad eno uro dolgemu govoru delovanje različnih nam nasprotujočih strank. Podal je jasno in odkrito sliko sedanjega političnega in gospodarskega položaja kmetsko-delavskega ljudstva, katerega še vedno izkorišča nenasitni kapital. Navzoči so njegovego govoru pritrjevali. — Drugi shod je bil sklican v Kozjem pri g. S. Leskošku. Konstatiramo, da je kmetsko - delavno ljudstvom v Kozjem, in okolici razen par zavednih somišljenikov še vedno zadržljivo s klerikalno in samostojno demagogijo ter se čuti nad vse srečno, da ga še nemoteno izkoriščajo razni poklicani in nepoklicani elementi. Pričnite bolj resno misliti, ne bodite malomarni in brezbrizni, ker to škoduje celokupnosti! Rešilo nas bo le skupno sistematično delo.

Opazovalec.

Pokrajinskemu načelstvu SSJ in KDZ.

Da pomagam pokrajinski organizaciji Socialistične stranke Jugoslavije in Kmetško delavske zveze premagati gmotne ovire na poti do našega cilja, posebno pa, da bo dnevnik »Napredek« nemoteno lahko še nadalje branil resnico in pravico, sem se tudi jaz odločil posoditi pokrajinskemu odboru SSJ in KDZ znesek ... Din (z besedami — — — — — dinarjev), takoj v gotovini, ki jih vplačam v 10 mesečnih obrokih po ... Din.

Prosim, da mi pošljete zadožnico takoj, ko premete ves znesek.

Pokrajinski odbor SSJ naj mi ta znesek vrne, kadar se bo stranka toliko okrepiła, da bo lahko izhajala.

V — — — — — dne — — — — —

(natančen naslov in poklic

lastnoročni podpis).

Citateljem »Slovenskega gospodarja!« Danes povprašuje delavec delavca in bajtar bajtarja: Si mi ti naročil »Gospodarja?« — Ja, glej no, ga tudi ti prejemaš? — Seveda, že par tednov! — Jaz tudi. — Si ne bomo še na jasnem, tovariši, kaj to pomeni? Podarjen časopis! Je mogoče, da bi bilo danes kaj pošteno pridobljeno in zastoj po vrhu? — Ne bo nam to jasno, če si te temne družbe, ki »Gospodarja« izdaja, ne ogledamo bliže. Če torej pregledamo klerikalno umazano, verižniško in mešetarsko politiko, ali ne bomo vzklili, da njihov časopis ni zastoj, da smo ga že tisočkrat indirektno plačali! Če pogledamo najprej naše trudapolno, od jutra do večera trajajoče delo in vidimo, da vse naše prizadevanje nič ne izda, da smo kljub vsem naporom sami in naši otroci razcapani in bosi — potem je pač nepotreben vsak dvom o tem, če smo njihov kapitalistični list z našim delom plačali ali ne. Imamo raznovrstno tej družbi podobno gospodo, ki veriži, in navija cene. Prvi z življenjskimi potrebščinami sploh, drugi z živino, lesom, industrijskimi izdelki, valuto itd., vsak pa hoče zaslužiti zopet toliko, kolikor je veletržec in tovarnar. Vsa ta druhal je brezobzirno nesramna, bogastva in častiželjna, pa vendar nič bolj nesramna in predrzna kakor klerikalni voditelji in mogotci, ki verižijo s celim slovenskim narodom. Kako so l. 1918 znali nebeško opevati tisto, kar danes najhujše psujejo! Pa to je njihov posel, ki ga opravljajo prav po židovsko. Danes nam kažejo paradiž na drugi strani, mirovali pa ne bodo dotlej, dokler nas ne bodo sterilizirali do skrajnosti, da nas bodo potem po svoji mili volji izmagovali. Te njihove »solnčne« dobrine občutimo že danes, želimo pa samo, da bi postalo slovenskemu proletarcu prej svetlo v možganih kakor v želodcu. Klerikalci delajo nasprotno: v želodec svetlobo — glavo temno. Še je čas, da gospodo obsodimo, ki se redi, ko naši otroci niti skorje ne dobe pod zobe. Zave naj se vsak, da je še toliko prost in svoboden, da mu ni treba sesti na limanice, t. j. sladkim frazam »Slov. gospodarja«, »Domoljuba«, itd. Če ne, mu bodo potrgali svobodo po 18. marcu.

Lovci na mandate. Ko se je s. Martin Umek iz Globokega vračal 15. februarja z volilnega shoda v Sevnici, je bil

opozorjen, da so mu na dom dostavili brzojavko z naslednjo vsebino: Pridite s prvim vlakom k direktorju agrarne direkcije v Ljubljani. Nujno. Važno. — Ker mu nihče ni mogel povedati, za kaj gre, se je odpeljal z brzovlakom v Ljubljano. Isti dan ni mogel tam nič opraviti, g. direktor pa je tudi dospel šele naslednjega dne zvečer z Dolenjskega. Ko je s. Umek stopil pred tega gospoda, ga je ta prav prijazno pozdravil, prijazneje nego svoj čas l. 1920., ko je bil isti gospod še okrajni glavar v Celju in so s. Umeka kot železničarskega zaupnika radi znane stavke vrgli v 21dnevni zapor in potem še iz službe. Kmalu se je razodelo, odkod ta prijaznost. G. direktor mu je namreč razodel, da je volilni odbor slovenske radikalne stranke zvedel, da uživa s. Umek precejšnji ugled med ljudstvom in če bi hotel zato prevzeti mesto srezkega kandidata za brežiški in šmarnski srez in dobiti namestnika. Potrebno bi namreč bilo, da ima delavstvo zanesljive zastopnike in da se pridruži najmočnejši stranki, če hoče doseči kaj uspehov. Ta stranka da je narodnoradikalna. S. Umek je nato čisto mirno izjavil, da je zvest programu SSJ in KDZ in da ne proda kakor Judež lškarjot za 30 srebrnikov ideje, ki bi bila edina rešiteljica delavnega ljudstva, če bi to stopilo skupaj in se konsolidiralo v enotni organizaciji. Judež je lahko prodal Krista, ki je bil prvi socialist, kateri je hotel takratno nezavedno ljudstvo poučiti, a so ga tedanji kapitalistični mogotci z izdajstvom usmrtili, da so lahko obdržali svojo oblast nad ljudstvom in jo še obdržijo, dokler se bodo našli za denar podkupljivi voditelji, ki bodo sejali v korist velekapitala sovraštvo med narodom in ustanavljali vedno nove stranke pod novimi firmami. Kar je Judež storil, tega pa s. Umek ni hotel in tako je g. direktorju odgovoril, da žnjim ne more mešetariti, ker odločujejo pri nas v čisti socialistični stranki člani sami, nikakor pa ne posamezniki. Rekel mu je, da se je že veselil, da hoče g. direktor rešiti zahteve, ki so jih pod agrarno reformo spadajoči interesi stavili na shodu v Brežicah 12. novembra 1922, in za katere je skrajni čas, da se rešijo, ko hoče grof Attems odvzeti še tisto malo, kar je siromakom dal. Tu naj bi se g. direktor pokazal socialno pravičnega, ne pa da izpreminja svoj urad v agitacijski lokal za

eno samo stranko, čeprav plačujejo za ta urad vsi državljani. In sploh, kaj je Pašičeva stranka doslej storila za kmetstvo in industrijsko ljudstvo? Kje so garancije, da ji ne paše več izvajati tistega terorja in reakcije nad njim kakor doslej? Se zdaj razmeta krvav denar in državnim pravnikom daje celomesečne dopuste, da v uradih, ki so bili ustanovljeni za ljudstvo izvršujejo nekoristno agitacijo. Tako je dejal s. Umek obenem pa je zahteval, naj mu g. direktor povrne stroške, ki jih je kot revež imel za vožnjo in drugo, ko ni vedel, da ga kličejo samo za podkupovanje. Nato se je obrnil in odšel. Ko je domov prišel, ga je že čakala podobno brzojavka od šefa agrarne direkcije v — Mariboru. Tudi tej se je odzval na prav isti način kakor ljubljanski. In ko se je domov povrnil, je vedel kaj povedati, kako deluje radikalni kapital in žnjim v zvezi razni izdajalci delavskega gibanja a la Nachtigal, Miha Koren, Slanovec in še drugi, da razbijejo čiste socialistične organizacije in na ta način pomagajo velekapitalu do popolne oblasti nad delavnim ljudstvom. Kaj je treba tukaj še komentirati! Naj ga ljudstvo samo napravi 18. t. m. in ne samo nad buržoazno podkupovalno reakcijo, temveč tudi nad reakcijo, ki se v Mariboru in za enotno fronto skriva pod socialističnim imenom. Naj ljudstvo sprevidi, da so iz tega »socialističnega« — seveda voditeljskega — Maribora in iz enotne fronte izšli odkriti izdajalci delavskega gibanja naravnost k buržoaziji, nikakor pa ne iz čistih organizacij. Še to smo radovedni, kaj bo ukrenilo sodišče proti takim zlorabam uradne funkcije in prostorov v Ljubljani in Mariboru, kakor smo tu dve navedli.

BOLEČINE? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštino 3 dvojnat ali 12 špijalnih steklenic 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 špijalnih steklenic 208 dinarjev s 5% doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 252 Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

PERILO

za dame, gospode in otroke
po zmernih cenah pri
**A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,**
Ljubljana, Mestni trg 19.

1000 frankov mesečno

zaslužijo lahko ženske in moški
vsakega stanu s sodelovanjem
pri neki

holandski tvrdki.

Zahtevajte vzorce in brušure
proti poslanim 10 Din v bankovcih pri: **E. Bock, Wien, VI.,**
Gumpendorferstraße Nr. 109/14.

Bremen — New-York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki.
Neprekosljivi po udobnosti, čistoči in po izborni oskrbi.

Nagle in varne ladje.

„George Washington“ „Amerika“
„President Roosevelt“ „President Harding“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 287.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske Zadruga.

Naiboljše peči sedanjosti so emailirane

LUC-ove peči.

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za
Slovenijo in južne kraje pri

F. P. Vidic & Komp.,

trgovina stavbnega materijala

Prežernova ulica **LJUBLJANA** Prežernova ulica